

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

Коновальської Людмили Олександрівни на дисертацію Чен Пен на тему «Методика оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу», що подана на здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта /

Педагогіка

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сьогодні у закладах вищої освіти найбільшу перспективу має спортивно орієнтоване фізичне виховання, що передбачає забезпечення продуктивної рухової активності студентів у спортивних секціях за вибором. Така форма організації занять фізичними вправами заснована на урахуванні інтересів, потреб і можливостей тих, хто займається, а тому забезпечує оптимальні умови для реалізації рухового потенціалу та особистісного розвитку здобувачів освіти.

Морфофункціональні характеристики організму зумовлюють індивідуальний прояв рухових можливостей тих, хто займається, а тому мають лежати в основі критеріїв оцінювання навчальних досягнень в обраному виді фізичних вправ. Процедура оцінювання у педагогіці, зокрема і у фізичному вихованні, повинна гарантувати адекватність відображення рівня навчальних досягнень завданням освітнього процесу та можливостям тих, хто навчається. Це зумовлює доцільність упровадження особистісно орієнтованої моделі педагогічного контролю студентів у процесі фізичного виховання, що ґрунтується не на традиційному середньогруповому оцінюванні, а на визначенні індивідуально доступних норм підготовленості конкретного студента з урахуванням його морфофункціонального статусу та рухових можливостей. Практична реалізація означеного підходу базується на використанні інфокомунікаційних технологій, зокрема спеціальних комп'ютерних програм, заснованих на науково обґрунтованих математичних моделях.

Спортивні ігри, зокрема баскетбол, є популярними та активно використовуються у фізичному вихованні студентської молоді різного рівня підготовленості, мають потенційні можливості для розвитку психофізичних кондицій, виховання особистісних якостей, навичок соціальної поведінки та здорового способу життя. Низкою наукових досліджень доведено, що успішність занять баскетболом певним чином зумовлена морфологічними та функціональними особливостями розвитку організму тих, хто займається. З огляду на це, вивчення інформативних ознак, від яких залежить успішність навчання техніки гри, та розробка технології оцінювання навчальних досягнень у баскетболі на основі математичних моделей цих залежностей значно підвищать ефективність педагогічного контролю завдяки його індивідуалізації. Такі математичні моделі характеризують прогнозований рівень навчальних досягнень тих, хто займається, відповідно до індивідуальних показників розвитку їх організму, та служать особистісно орієнтованими критеріями оцінювання.

Об'єктивність, особистісно орієнтований підхід у процесі фізичного виховання, можливості автоматизації складних обчислень при визначенні індивідуально доступних норм рухових досягнень студентів в умовах секційних занять за вибором та інтерпретації оцінки навчальної успішності за бальною шкалою за допомогою інфокомунікаційних технологій обґрунтовує актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з планом НДР галузі. Тема дослідження є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Українського державного університету імені Михайла Драгоманова «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти». Робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я. Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова (протокол № 2 від 22 жовтня 2020 року) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з

педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 02 лютого 2021 року).

Найбільш істотні наукові результати дослідження. Найбільш істотними науковими результатами дослідження є аналіз теоретико-методичних основ індивідуалізації педагогічного контролю у процесі спортивно орієнтованого фізичного виховання студентів, зокрема, досліджено особливості організації фізичного виховання у закладах вищої освіти в Україні та за кордоном, показано зміст і роль педагогічного контролю як компоненту освітнього процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти, вивчено досвід використання інфокомунікаційних технологій у процесі оцінювання з фізичного виховання здобувачів вищої освіти, виявлено предиктори успішності навчання баскетболу студентів, що становлять основу для індивідуалізації оцінювання, подано характеристику мотивації, психоемоційного стану, морфофункціонального статусу та рухової підготовленості студентів у процесі навчання баскетболу, встановлено зв'язок успішності навчання баскетболу з морфофункціональними та руховими показниками розвитку організму студентів, обґрунтовано модель методики оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу, розроблено програмне забезпечення для реалізації особистісно орієнтованої процедури педагогічного контролю у процесі фізичного виховання студентів в умовах спортивної секції з баскетболу та доведено ефективність застосування запропонованої методики на основі індивідуального підходу.

Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна. Високий рівень достовірності і обґрунтованість провідних наукових положень і висновків дисертації забезпечує достатня джерельна база дослідження, де опрацьовано 241 джерело, з яких 17 праць зарубіжних авторів. Глибина аналізу різноманітних джерел, масштабність проведеного дослідження, підкріпленого адекватними математико-статистичною обробкою експериментальних даних, забезпечують достовірність отриманих

автором результатів та вірогідність наукових висновків і рекомендацій. Наукова новизна роботи полягає в тому, що автором *вперше* визначено взаємоз'язок морфофункціональних та рухових показників з параметрами технічної підготовленості здобувачів вищої освіти, які займаються баскетболом, та на цій основі розроблено методика оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу, що базується на визначенні належних норм підготовленості відповідно до індивідуальних можливостей тих, хто займається; розроблено комп'ютерну програму «Електронний облік навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (спортивна секція з баскетболу)» для здійснення педагогічного контролю під час секційних занять баскетболом здобувачів вищої освіти; *удосконалено* методика використання інфокомунікаційних технологій у фізичному вихованні студентів в аспекті оцінювання навчальних досягнень на заняттях фізичними вправами; *подальшого розвитку дістала* технологія педагогічного контролю в освітньому процесі фізичного виховання студентської молоді на основі індивідуального підходу.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих роботах. Основний зміст роботи повною мірою викладено у 9 публікаціях, серед яких 1 публікація у закордонному фаховому виданні, віднесеному до міжнародної наукометричної бази Web of Sciences, 4 статі у фахових наукових виданнях України, 3 публікації апробаційного характеру та 1 публікація, що додатково відображає результати дослідження.

Значущість результатів досліджень для теорії і практики полягає у розробці методики оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу з відповідним програмним забезпеченням та впровадженні їх в освітній процес фізичного виховання закладів вищої освіти для педагогічного контролю у вигляді комп'ютерної програми «Електронний облік навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (спортивна секція з баскетболу)» Національного педагогічного університету імені

М. П. Драгоманова (довідка № 174 від 30 вересня 2022 року), Університету Григорія Сковороди у Переяславі (довідка №487 від 04 листопада 2022 року).

Рекомендації з використання результатів дослідження. Теоретико-методичні положення та практичні результати дослідження можуть бути використані в процесі фізичного виховання студентів під час викладання дисципліни «Спортивні і рухливі ігри» здобувачів ОС Бакалавр, у процесі проходження науково-педагогічної практики здобувачів ОС Магістр спеціальностей 014 Середня освіта (фізична культура), 017 Фізична культура і спорт Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; для студентів закладів вищої освіти, які відвідують секцію баскетболу та входять до збірних університетських команд, а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів фізичного виховання. Практичний доробок дослідження може бути адаптований для використання у тренувальному процесі баскетболістів 17-21 року, зокрема впроваджуватися для педагогічного контролю та прогнозування їх перспективності:

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Об'єктивно оцінювання тексту дисертаційної роботи та його результатів дає підстави стверджувати, що Чен Пен як здобувачем наукового ступеня доктора філософії дотримано вимог академічної доброчесності повною мірою. Зокрема, анотація до поданої дисертації являє собою коротко та чітко викладену характеристику роботи, відображає мету наукової розвідки, новизну дисертації. Зміст анотації не містить інформації, що була б відсутня у тексті дисертаційної роботи. Дисертантом відповідним чином оформлено посилання на наукову літературу та нормативно-правові акти.

Загалом, дисертація свідчить про високий рівень підготовки аспіранта, досконале володіння ним методикою дослідження, творчий підхід до обраної проблеми, що дозволило обґрунтувати стан наукової розробки теми та успішно розв'язати основні дослідницькі завдання.

Зауваження і недоліки роботи. Водночас, разом із позитивним боком оцінки дисертаційної роботи, є недоліки, зауваження та дискусійні питання:

1. На нашу думку, у дисертації бажано було б окремим підрозділом виділити організаційно-педагогічні умови ефективності оцінювання навчальних досягнень студентів на заняттях з баскетболу та більш чітко і ґрунтовно їх описати, що значно посилює роботу.

2. Оскільки одним із основних принципів проведення занять з фізичного виховання є принцип оздоровчої спрямованості, зокрема в умовах секційних занять з баскетболу, то бажано було б показати, яким чином урахування стану здоров'я студентської молоді і чи мають відповідні показники здоров'я вплив на навчальні досягнення здобувачів освіти з фізичного виховання.

3. На нашу думку, одним із ефективних показників оцінювання навчальних досягнень у баскетболі є ігрова діяльність. Тому бажано було б під час оцінювання враховувати виступи студентів-баскетболістів на різних змаганнях, тобто враховувати їх спортивні досягнення.

4. Авторська комп'ютерна програма розміщена на сайті. Недоліком цього є те, що через деякий час вона переноситься у «хмару» і використовувати її у цьому випадку не зовсім зручно. Тому варто було б «Електронний облік навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (спортивна секція з баскетболу)» представити у вигляді автономної програми, котра може за необхідності записуватися на електронний носій.

5. У моделі представлено етапи застосування педагогічного контролю в освітньому процесі в умовах спортивної секції. Однак ці етапи недостатньо чітко описані, особливо щодо попереднього (вихідного) і поточного контролю, не зовсім зрозумілий алгоритм дій викладача під час оцінювання на цих етапах.

6. У тексті дисертації трапляються друкарські помилки.

Загальний висновок. Висловлені зауваження не мають принципового характеру і не знижують загальної позитивної оцінки дисертації. Загалом,

дисертація є самостійною і цілком завершеною працею, що характеризується актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, містить значні наукові доробки, що повною мірою висвітлено в наукових публікаціях автора. Викладене дозволяє вважати дисертаційну роботу Чен Пен «Методика оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу», подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, такою, що відповідає вимогам чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 314 від 21.03.2022), а її автор Чен Пен заслуговує на присудження наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Офіційний опонент,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
фізичного виховання
Бердянського державного
педагогічного університету

Л.О. КОНОВАЛЬСЬКА

Людмила Ігорівна Коновальська
доцент кафедри
фізичного виховання
Бердянського державного педагогічного університету